

	Retningslinjer for behandling av mistanke om fusk til eksamen m.v. ved Høgskolen	Dato 25.11.2014	Status Vedtatt av studiedirektør
---	---	--------------------------------------	---

Retningslinjer for behandling av mistanke om fusk eller mistanke om forsøk på fusk til eksamen

Det sentrale premiss i saker vedrørende mistanke om fusk eller mistanke om forsøk på fusk er at tvilen skal alltid komme studenten til gode. Vi behandler studenten med respekt. Vedtak i slike saker gjøres kun i klagenemnda.

Formål

Retningslinjene skal ivareta studentenes rettssikkerhet og sikre en forsvarlig saksbehandling i tilfeller der det oppstår mistanke om fusk eller mistanke om forsøk på fusk ved Høgskolen i Sør-Trøndelag.

Rettslig grunnlag

Lov om universiteter og høyskoler definerer ikke begrepet fusk. I forbindelse med en tidligere revisjon av universitets- og høyskoleloven står følgende i Odelstingsproposisjon nr. 40 (2000-2001):

Departementet legger til grunn at det er å anse som fusk når en student har ulovlige hjelpemidler tilgjengelig under en eksamen eller på andre måter handler i strid med eksamensreglementet eller reglene om kildebruk.

Fuskebestemmelsene gjelder alle vurderingsformer og obligatoriske arbeidskrav som kreves godkjent for å få adgang til å avlegge eksamen.

Kunnskapsdepartementet har uttalt at det å ha et ikke tillatt hjelpemiddel tilgjengelig under eksamen er å anse som fullbyrdet fusk, uavhengig av om man har brukt det eller ikke.

I universitets- og høyskoleloven er forsøket likestilt med fullbyrdet fusk, forutsatt at studenten har hatt fullbyrdesforsett jf. uhl § 4-7 (1) b. Det betyr at det ikke er noe krav om at studenten faktisk har gjennomført eksamen eller obligatorisk arbeidskrav i strid med reglementet; det er tilstrekkelig at studenten har lagt til rette for å gjøre det.

Det betraktes som fusk å ha ulovlige hjelpemidler tilgjengelig på områder utenfor selve eksamenslokalet, eller at studenten før eksamen skaffer seg tilgang til eksamensoppgaven, eller etter eksamen forsøker å endre sin besvarelse. Merk; bevisførselen ligger på HiST, vær varsom med hva vi anklager en student for.

Det er medvirkningsansvar ved fusk, med krav om forsettligheit. Dette er nytt fra revisjon av universitets- og høyskoleloven i 2014.

Forskrift om studier ved Høgskolen i Sør-Trøndelag:

§ 6-4 Fusk eller forsøk på fusk

(1) Fusk er å handle i strid med retningslinjene for den enkelte eksamen, eller i studieløpet for øvrig. Eksempler på slike tilfeller:

- benytte eller ha tilgjengelig ulovlige hjelpemidler ved den bestemte eksamen eller prøve
- feilaktig bruk av tillatte hjelpemidler, for eksempel mangelfulle kildehenvisninger
- presentere andres arbeid som sitt eget; plagiat
- presentere eget tidligere arbeid uten referanse; selvplagiat
- ureglementært samarbeid mellom kandidater eller grupper
- urettmessig ha skaffet seg adgang til eksamen
- på andre måter handlet slik at det urettmessig kan gi fordeler ved eksamen/prøve, eller i forbindelse med obligatoriske arbeidskrav.

(2) Fusk og forsøk på fusk behandles etter § 4-7 og § 4-8 i uhl. Dette innebærer at følgende reaksjoner kan gjøres gjeldende for studenter som fusker eller forsøker å fuske:

- annullering av vedkommende eksamen eller prøve, jf. uhl. 4-7.*
- utestenging fra høgsolen og fratas retten til å gå opp til eksamen ved andre institusjoner under samme lov i inntil ett år, jf. uhl. § 4-8.*

Når det fattes vedtak om utestenging, er dette en reaksjon som kommer som tillegg til annullering.

(3) Styrets klagenemnd fastsetter reaksjonsformen ved fusk eller forsøk på fusk. Studenter som får annullert eksamen etter uhl. § 4-7, har ikke adgang til å fremstille seg til utsatt eller ny eksamen.

Reaksjonsnivået i fuskesaker

Fusk er et tillitsbrudd overfor medstudenter og høgsolen og gir urettmessig konkurransefortrinn. Fusk medfører strenge sanksjoner ut fra hensynet til redelige studenter og fremtidige arbeidsgivere, men også ut fra hensynet til høgsolens omdømme.

Lov om universiteter og høyskoler av 1. april 2005 §§ 4-7 og 4-8 tredje ledd har bestemmelser om at eksamen kan annulleres og at studenten kan bli utestengt ved fusk, samt å bli fratatt retten til å gå opp til eksamen i inntil ett år ved institusjoner under loven. To kumulative vilkår skal være oppfylt. For det første må det rent objektivt foreligge fusk eller forsøk på fusk (handlingen). For det andre må det foreligge subjektiv skyld; studenten må ha handlet forsettlig eller grovt uaktsomt (skyldkravet). Forsettlig fusk innebærer en handling som er utført bevisst (ikke krav om hensikt eller kunnskap om at handlingen utgjør fusk). Kravet om grov uaktsomhet innebærer en situasjon hvor det konstateres kvalifisert klanderverdig opptreden som gir grunn til sterke bebreidelser for mangel på aktsomhet. Alminnelig uaktsomhet er ikke omfattet av bestemmelsene. Forsøk på fusk kan eventuelt føre til annullering og utestengning om handlingen er forsettlig.

Den mildeste formen for reaksjon er annullering av eksamen. En annullert eksamen teller som ett eksamensforsøk, og det gis ikke anledning til å gå opp til utsatt eksamen, jf. forskrift om studier ved HiST § 6-4 (2).

Studenten kan også utestenges fra institusjonen og fratas retten til å gå opp til eksamen ved andre institusjoner under universitets- og høyskoleloven i inntil ett år jf. forskriftens § 6-4 (2). Vedtak om utestengning fattes av klagenemnda med minst to tredelers flertall. Vedtak om utestengning iverksettes normalt umiddelbart og omfatter resten av semesteret, henholdsvis resten av semesteret og hele neste semester ved utestengning i to semestre. Vedtak om utestengning betyr at studenten ikke kan gå opp til eksamen. Studentens tilgang til høgsolens datasystem og elektroniske læringsstøttesystem sperres. HiST informerer samtlige universitet og høyskoler i Norge i de tilfeller det er fattet vedtak om utestengning. Studenten har tilgang til campus.

Høgsolen har plikt til å informere

HiST har plikt til å informere studentene om lover og regler ved vår virksomhet, inkludert hva gjelder vurdering av studentens læringsutbytte uansett hvilken form dette tar; praksisstudier, skriftlig eksamen, muntlig høring, osv.

I forarbeidene til universitets- og høyskoleloven er det presisert at det stilles høye aktsomhetskrav til studentene, og at den enkelte student selv er ansvarlig for å sette seg inn i hva som er lovlige hjelpemidler, retningslinjer for bruk av disse og regler for kildebruk til eksamen og prøve. Studenters manglende kunnskap om hva som er å betrakte som fusk kvalifiserer ikke i seg selv til fritak for ansvar.

HiST må overholde sin informasjonsplikt og sørge for at studentene har god tilgang til informasjon om hvilke hjelpemidler som er tillatt brukt til eksamen, og om regler om sitering og kildebruk.

Studentene skal gis informasjon om hva som regnes som fusk, og hva det innebærer å fuske.

Tillatte hjelpemidler skal være kunngjort, i emnebeskrivelser, oppgavesett og i øvrige informasjonskilder.

Det må klart fremgå hva som skal leveres individuelt og hva som kan leveres i gruppe. Det er også viktig at studentene er gjort oppmerksomme på hvor grensene for tillatt samarbeid går.

Informasjonen skal være tydelig og gis i en lett tilgjengelig form slik at den er forståelig for studentene.

Rett til bistand fra advokat

Studenten har rett til å la seg bistå av advokat eller annen talsperson på alle trinn i saksbehandlingen. Når studenten har valgt en fullmektig skal all videre kontakt skje gjennom fullmektigen.

Fra sak om utestengning er fremmet, har studenten rett til å få utgiftene dekket av institusjonen, jf. lov om universiteter og høyskoler § 4-8 femte ledd. Studenten har rett til å få dekket kostnader til advokatbistand etter statens satser og etter de vilkår som følger av salærforskriften. Utgiftene dekkes av HiST. Sak regnes som fremmet fra studenten bes om å gi sin redegjørelse for mistanken om fusk (se punkt II under).

Studenten og fullmektigen har rett til innsyn i saken. Innsynsretten gjelder normalt bare innsyn i det faktiske grunnlaget for saken.

Om retningslinjene

Høgskolens klagenemnd avgjør saker om fusk. Behandlingen skal være basert på skriftlig fremlegging av relevant materiale i saken. Sakene behandles kun som mistanke om fusk. Det er først etter at klagenemnda har gjort vedtak i saken og eventuelt funnet studenten skyldig at saken omtales som fusk. Klagenemnda plikter å belyse saken grundig. Det er avgjørende at avdelingen som fremmer sak om fusk oppgir alle opplysninger som klagenemnda har behov for i sin behandling.

Alle som har befatning med saken (også sensorer og eksamensvakter) har taushetsplikt. Opplysningene i en sak der det er mistanke om fusk eller om forsøk på fusk er unntatt fra offentlighet etter offentleglova § 13 og forvaltningsloven § 13.1.

SAKSFORBEREDELSE OG SAKSGANG

I Mistanke om fusk oppstår

a) Ved skoleeksamen	Ansvarlig Eksamensansvarlig / Studiekoordinator
Se «Rutiner ved organiserte fuskekontroller ved skriftlig skoleeksamen» (vedlegg 1). Studenten velger selv om eksamen skal fullføres eller ikke. Klarlegge situasjonen, angi klokkeslett og sikre eventuelle bevis som skal legges frem for klageinstansen. Ulovlige hjelpemidler beslaglegges og sikres forsvarlig oppbevaring av studiekoordinator før videresending til klagenemnda. Rapport fra eksamensansvarlig, eksamensvakt og andre relevante tilstedeværende, samt kopi av oppgavesett sendes til / innhentes av studiekoordinator som åpner sak i P360. Ha gjerne et kort møte med studenten samme dag, for å informere om at vi skal se nærmere på saken. Informer om rettigheter og plikter til studenten i følgende saksgang.	
b) Ved hjemmeeksamen	Ansvarlig

	Studiekoordinator / Sensor
Mistanke om fusk kan oppdages forbindelse med sensur. Sensor melder studiekoordinator. Relevante opplysninger som må følge saken er eksamensbesvarelse, ev. utdrag fra system for plagiatskontroll (f.eks. Ephorus), sensornotater, markeringer i besvarelsen som utgjør påstått plagiat/samarbeid, kopi av kilder det er avskrift fra, uttalelse fra faglærer/sensor, og ev. andre relevante opplysninger av betydning for saken. Rapport(er) oversendes studiekoordinator. Alt av dokumentasjon skal journalføres.	

II Orienterende møte med studenten	Ansvarlig: Studiekoordinator
Studenten innkalles til møte av studiekoordinator. Gi en ukes varsel på innkallingen. Fagansvarlig eller studieleder kan delta på møtet. Studenten kan ha med eller være representert av fullmektig. Fra innkallingen til møtet skal saken anses som å være «reist» jf. uhl § 4-8 (5). Gjør rede for de uregelmessigheter som er avdekket. Studenten gis anledning til å forklare seg. Studenten gjøres oppmerksom på saksgang videre, eventuelle konsekvenser og sine rettigheter bl.a. om å bli bistått av advokat. Oppfordre studenten til å komme med en skriftlig uttalelse. Gi en ukes frist. Studentens skriftlige uttalelse skal følge saken. For å sikre en rask saksbehandling gis studenten 5 virkedager til å komme med sin uttalelse. Dersom studenten ikke kommer med en skriftlig uttalelse skal vi ikke vente og purre, men fortsette saksbehandlingen samtidig som det purres. Ikke forhåndsdom studenten, uavhengig av om forholdet innrømmes eller ei. Studentens uttalelse og referat fra møtet skal følge saken videre. Når det er flere studenter enn én involvert innkalles disse til samtale <u>individuell</u>.	

III Sensur holdes tilbake	Ansvarlig: Studiekoordinator / Sensor
Besvarelsen sensureres på vanlig måte om mulig. Ved mistanke om fusk skal studenten ikke få vite karakteren, hvis sak om fusk fremmes for klagenemnda, forblir sensur skjult. Hvis avdelingen ikke fremmer sak for klagenemnda (frafaller mistanken), bekjentgjøres sensur på ordinær måte og saken avsluttes.	

IV Saksframstilling	Ansvarlig: Dekan
Den grunnleggende saksforberedelsen foregår der saken har oppstått. Dersom dekan beslutter å fremme sak for høgskolens klagenemnd skal det utarbeides et saksfremlegg som beskriver de faktiske forhold i saken hvor alle sakens beviser og innsigelser inngår, samt begrunnet forslag til innstilling. Konsekvenser for den berørte student i den konkrete saken skal beskrives. Hvordan avdelingen har overholdt sin informasjonsplikt skal fremgå. All dokumentasjon vedrørende saken skal legges ved. Klagenemnda fatter vedtak i saker angående mistanke om fusk. Alt arbeid med saken forut for behandlingen i klagenemnda skal være av saksforberedende art. Saken behandles som <u>mistanke</u> om fusk, ikke sak <u>angående</u> fusk. Dette gjelder også selv om studenten har innrømmet forholdet. Avdelingens innstilling til klagenemnda skal være signert av dekan.	

V Forhåndsvarsel	Ansvarlig: Dekan
Uavhengig av hva som er gjort tidligere skal dekan sende skriftlig forhåndsvarsel til student og dennes eventuelle fullmektig samtidig som saken oversendes klagenemnda. Forhåndsvarselet skal inneholde informasjon om hva saken gjelder og ellers inneholde det som er påkrevd for at studenten på en forsvarlig måte kan ivareta sine interesser. Det skal igjen informeres om studentens rett til advokatbistand fra sak er reist i underinstansen. Studenten inviteres til å komme med ny uttalelse jf. det kontradiktoriske prinsipp. Alle vedlegg som følger saken skal følge forhåndsvarselet til studenten. Eventuell ny uttalelse fra studenten sendes direkte til klagenemnda.	

VI Behandling av sak i klagenemnd	Ansvarlig: Klagenemnda
Klagenemnda plikter å prøve alle sider av saken og er opptatt av blant annet legalitetsprinsippet (krav til hjemmel), krav til forholdsmessighet (samsvar handling og reaksjon), likebehandlingsprinsippet og forutberegnelighet (om regelverket er godt nok kunngjort).	

VII Underretning om vedtak	Ansvarlig: Klagenemnda
Vedtak i klagenemnda trer i kraft umiddelbart, selv om studenten påklager vedtaket. Vedtaksbrev, med saksnotat og alle dokument i saken, sendes til studenten med kopi til avdelingen. Anmodning om utsatt iverksetting (jf. forvaltningsloven § 42) behandles som egen sak i klagenemnda. Etter tre uker (klagefrist) oversender klagenemndas sekretær saken til registrering i RUST.	

VIII Oppfølging av vedtak	Ansvarlig: Opptakstjenesten
Annullering av eksamen og utestengningsperiode registreres i RUST ihh til prosedyrer fra FS. Annullering av eksamen teller som et forsøk til eksamen. Hvis den eksamen som annulleres utgjør del av en tidligere tildelt grad, skal vitnemål innhentes (Ansvarlig: Studiekoordinator) Når eventuell utestengningsperiode er over skal studenten ha tilbake alle sine rettigheter som student.	

IX Klageadgang: Felles klagenemnd	Ansvarlig: Klagenemnda
Vedtak i klagenemnda om annullering og utstenging, kan påklages etter lov om universiteter og høyskoler § 4-7, tredje ledd og § 4-8, fjerde ledd. Felles klagenemnd er klageinstans. Fristen for å påklage vedtaket er tre uker etter at studenten har mottatt underretning om vedtaket. Høgskolens klagenemnd behandler saken på nytt og kan oppheve, opprettholde eller endre vedtaket. Dersom klagen ikke tas til følge sendes sakens dokumenter til Felles	

klagenemnd.

X Klageadgang: Tingretten	Ansvarlig: HiSTs prosessfullmektige / klagenemnda
Dersom Felles klagenemnd stadfester klagenemndas vedtak, kan studenten bringe vedtak om utestengning inn for tingretten etter lov om universiteter og høyskoler § 4-11. Slikt søksmål mot høgsolen må reises innen tre måneder etter at endelig vedtak foreligger. Høgsolen dekker alle omkostninger ved søksmålet.	

LOVER OG REGELVERK

HiSTs hjemmesider har alt relevant lov- og regelverk tilgjengelig [her](#). Husk å se gjennom reglement for eksamensvakter, for kandidater, og for faglærer.

Vedlegg

1) Rutiner ved organiserte fuskekontroller ved skriftlig skoleeksamen

Fuskekontroll:

1. Faglærer og / eller studieleder og / eller dekan gir beskjed til studiekoordinator og / eller eksamensansvarlig om ved hvilke eksamener det skal foretas fuskekontroll.
2. Kontroller om informasjon er gitt studentene om hvilke hjelpemidler som er tillatt. Er det grunn til tvil om tillatte hjelpemidler foretas det ikke kontroll.
3. Faglærer skal være til stede. Dersom faglærer ikke møter, foretas det ikke kontroll.
4. Fuskekontrollen skal foregå så stille, diskret og så lite forstyrrende som mulig. Ta hensyn til at kandidatene har behov for ro i eksamenslokalet. Av hensyn til kandidatene gjøres kontrollen unna så raskt som mulig.
5. Om uregelmessighet avdekkes, ta med hjelpemiddelet, fuskelappen eller hva det måtte være ut for nærmere kontroll, sammen med studentbeviset. Vær rask, slik at kandidaten ikke behøver sitte og vente lenger enn høyst nødvendig.
6. Dersom mistanken om uregelmessigheter opprettholdes, skal kandidaten hentes ut av eksamenslokalet av hovedvakt. Vedkommende skal få følgende informasjon:
 - a. Det foreligger mistanke om fusk. Hjelpemiddelet, jukselappen eller lignende konfiskeres. Dersom det under eksamen oppdages at et lovlig hjelpemiddel har ulovlige henvisninger/skriverier, skal hjelpemiddelet inndras uten hensyn til hvor mange ulovlige henvisninger/skriverier hjelpemiddelet har og hvordan henvisningene er formulert. Hjelpemiddelet skal senere brukes som dokumentasjon. Merk hjelpemiddelet med **studentnummer**, ikke kandidatnummer.
 - b. Kandidaten bes møte på kontoret hos studiekoordinator umiddelbart etter avsluttet eksamen. Dette er frivillig for kandidaten.
 - c. Kandidaten oppfordres til å gjøre ferdig eksamen, i og med at utfallet av saken er uvisst. En eventuell reaksjon kan ikke iverksettes før det er fattet vedtak i klagenemnda.
 - d. Ikke inviter til diskusjon med kandidaten. Vent med å informere om mulige konsekvenser til samtalen etter eksamenen.
7. Det er viktig at én og én kandidat tas ut av eksamenslokalet, og ikke flere samtidig. Alle har taushetsplikt, noe som medfører en plikt til å aktivt hindre at andre enn de som behandler saken får tilgang til eller kjennskap til den.
8. Eksamen fullføres som planlagt dersom kandidaten ønsker dette.

2) Skriftlig forhåndsvarsel til studenten (Eksempelbrev)

Unn.off. – offl. § 13, jf. fvl. § 13.1

FORHÅNDSVARSEL I SAK OM MISTANKE OM FUSK I [EMNEKODE/EMNENAVN]

Det er reist mistanke om at du har fusket på [eksamen/obligatorisk aktivitet] [DATO] i [KODE/EMNETITTEL].

[Kort redegjørelse for fakta i saken – f.eks hva som fremstår som avskrift, hva som har fremkommet under kontroll o.l.].

Det vises også til oppklaringsmøte avholdt [DATO] og til avdelingens vedlagte saksnotat.

Høgskolen i Sør-Trøndelag ser alvorlig på slike forhold. Høgskolens klagenemnd vil ta stilling til om det foreligger fusk eller forsøk på fusk under gjennomføring av emnet og om det skal gis en reaksjon.

Ved fusk kan klagenemnda vedta annullering av eksamen eller prøve samt utestenge deg fra HiST og frata deg retten til å avlegge eksamen ved andre utdanningsinstitusjoner under lov om universiteter og høyskoler inntil ett år, jf. § 4-7 første ledd bokstav b og § 4-8 tredje ledd.

Du har gitt en skriftlig redegjørelse etter oppklaringsmøtet. Dersom du ønsker å uttale deg ytterligere i saken må dette gjøres skriftlig innen [10 virkedager] og sendes til: [AVDELINGSADRESSE].

Du har rett til å la deg bistå av advokat eller annen fullmektig på alle trinn i saksbehandlingen jf. lov om universiteter og høyskoler § 4-8 (5).

Retten til å få dekket utgifter til dette gjelder fra sak om utestengning er reist jf. lov om universiteter og høyskoler § 4-8 (5). Utgiftene dekkes i slike tilfeller av høgskolen etter de statlige salærsatsene. Dersom du velger å la deg bistå av fullmektig må du informere høgskolen om hvem du har antatt som fullmektig, all videre kontakt vil deretter skje med vedkommende.

Vedlagt følger kopi av dokumentene i saken, samt avdelingens innstilling til klagenemnda.

Med hilsen,

Avdeling

dekan

3) Retningslinjer for registrering i P360

Ved mistanke om fusk oppretter saksbehandler egen saksmappe (ikke studentmappe) med tittelen:

Mistanke om fusk under eksamen – [emnekode emnenavn] – studentens navn

Saksbehandler setter tilgangskode med hjemmel i offl §13, fvl §13.1. Alle dokument i saken skal ha samme hjemmel.

Det er viktig å skjerme studentens navn.

Vær bevisst på å bruke benevnelsen fusk, ikke juks e.l. Ved bruk av ett begrep lettes søkbarheten i ettertid.

All dokumentasjon som har relevans for saksforholdet legges under saken. Dette skal være:

- alle brev/eposter ut til mistenkt student
- alle brev/eposter inn fra mistenkt student
- oversendelsesbrev til klagenemnda

og kan være:

- beslaglagte hjelpemidler, eller kopi av relevante sider fra hjelpemiddelet
- oppgavesett
- eksamensbesvarelse
- rapporter fra kontrollør, eksamensvakt, eller sensor
- referat fra samtale med student
- emnebeskrivelse
- uttalelse fra eventuelle fagpersoner/andre

Svar til studenten, dvs. vedtak inkludert saksnotat, legges i fuskesaken.